

NITOs innspill – Forslag til lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger - Prop. 148 L (2024-2025)

NITO – Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon har følgende innspill til forslag om ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger:

NITO anerkjenner regjeringens formål om å gi husholdninger økt trygghet og forutsigbarhet i en tid med høye og varierende strømpriser. Når lovforslaget om Norgespris ble sendt på høring reagerte vi imidlertid, i likhet med mange tunge faginstanser, på at deler av forslaget var svakt utredet. Dessverre fremstår lovforslaget fortsatt som utilstrekkelig utredet i den fremlagte proposisjonen.

Ikke minst savner vi en kvantifisering og grundig vurdering av hva som vil bli effekten på strømforbruk og strømpriser nasjonalt og i naboland. Reelle alternativer til Norgespris, som mer rettferdig, målrettet og smartere strømstøtte, er ikke utredet. Konsekvensene for strømnettet er heller ikke tilstrekkelig belyst i proposisjonen.

NITO er bekymret for at Norgespris kan føre til økt strømforbruk og svekke insentivene til energieffektivisering og lokal strømproduksjon. Energieffektivisering og bruk av andre energikilder blir mindre lønnsomt, og salg av varmepumper, solceller, energistyringssystemer og vedovner går ned.

I høringsrunden uttrykte NITO prinsipiell skepsis til subsidiering av strøm til fritidsboliger. NITO anbefalte et forbrukstak på hhv 3 000 kWh for boliger 500 kWh for fritidsboliger. Begrunnelsen for at vi anbefalte det laveste forbrukstaket var at det ville redusere sannsynligheten for overbelastning av dagens nettstruktur, innebære mindre uheldige fordelingsvirkninger og sterkere insentiver til energieffektivisering og fleksibelt forbruk. Vi er derfor skuffet over at regjeringen i proposisjonen foreslår høyere forbrukstak.

I en ny rapport, presentert 27. mai, har Thema Consulting regnet på alternativer til Norgespris. Et alternativ der husholdninger i dyre prisområder mottar kompensasjon uavhengig av faktisk strømforbruk, men i stedet innvilges kompensasjon knyttet til strømpris, årstid og kjennetegn ved boligen virker gunstigere enn Norgespris. I en slik ordning vil alle automatisk være med, og fordelingsproblematikken er dermed løst. Norgespris finansieres av alle, men ordningen er mest gunstig for de som tar et aktivt valg og som ikke har investert/ikke investerer i energieffektivisering.

Thema dokumenterer i denne nye rapporten at Norgespris over tid vil bli stadig dyrere for fellesskapet sammenlignet med den alternative kompensasjonsmodellen, ettersom Norgespris bidrar til høyere husholdningsforbruk, økte markedspriser og økt nettleie. Husholdninger vil få lavere strømrregning i året over tid med kompensasjonsalternativet enn med Norgespris, fordi ordningen gir husholdningene incentiv til å bruke mindre strøm og nett, samt å produsere mer strøm selv.

Rapporten viser også at husholdningenes strømforbruk er dimensjonerende for nettet. Samfunnet og sluttbrukerne har investert milliarder i teknologi og markeder som glatter ut forbruket for å spare større nettinvesteringer. Med Norgespris fjernes prissignalet fra kraftprisen. Thema har beregnet at økt husholdningsforbruk og mindre fleksibilitet i forbruket bidrar til høyere effekttopper som fører til økt behov for nett til en kostnad av minst 1. mrd. kr./år.

I omstillingen til lavutslippssamfunnet er fornybar energi en knapp og verdifull ressurs. For å kutte utslipp og omstille industrien trenger vi mer fornybar energiproduksjon i Norge. Samtidig må vi sørge for at vi bruker den fornybare energien vi har på en best mulig måte. Det er derfor viktig å utforme strømstøtteordninger slik at husholdninger kompenseres for høye strømutgifter, samtidig som insentiver til strømsparing og lokal energiproduksjon opprettholdes eller styrkes. En forbruksuavhengig støtte til strømregningen - for eksempel et likt støttebeløp per person - vil i større grad ivareta dette enn Norgesprisordningen.

Det er positivt at kunder i fjernvarmenettet skal likebehandles med strømkunder, uten at det går på bekostning av fjernvarmeselskapene.

Norge har ambisiøse mål for solenergi og energieffektivisering, som trolig vil trenge nye insentiver dersom Norgespris innføres. NITO vil peke på at det ved innføring av Norgespris er behov for avbøtende tiltak for å holde liv i markedet for solkraft og energieffektivisering i husholdningene.

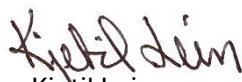
NITO ser at forslaget om Norgespris vil bidra til å sikre husholdninger forutsigbarhet på kort sikt. Dersom ordningen innføres mener vi den må evalueres årlig og på sikt innrettes slik at den blir mer rettferdig og klimavennlig. Samtidig vil vi understreke at det er nødvendig med satsinger som sikrer både husholdninger og næringslivet tilgang på rimelig kraft og forutsigbarhet på lengre sikt. Dette inkluderer blant annet investeringer i fornybar energi, utbygging av nettinfrastruktur og tiltak som fremmer energieffektivisering.

NITO oppfordrer Stortinget til å søke nødvendig innsikt og en vurdering av alternativene, før en endelig beslutning fattes. I en grundigere prosess kan man finne mer rettferdige løsninger og som faktisk og raskt kan styrke forsyningssikkerheten – som gir mer kraftutbygging, smartere strømstøtte og mer energieffektivisering.

Dersom Stortinget likevel velger å vedta Norgespris i tråd med lovforslaget, må dette suppleres med andre virkemidler som kan bidra til å dempe de negative effektene, og opprettholde nødvendige prissignaler.

NITO mener det bør bevilges minimum like mye midler hvert år til energiltak i husholdninger som til Norgespris og strømstøtte. Slik kan flere husholdninger ta i bruk varmepumper, solceller, lokal energilagring og smarte styringssystemer. En offensiv støttepolitikk vil også bidra til næringsutvikling og innovasjon innenfor teknologi for husholdningene. Dette vil bidra til å begrense skadevirkningene av Norgespris, og sørge for at husholdningene fortsatt har økonomiske insentiver til å ta i bruk løsninger som reduserer belastningen på kraftsystemet.

Med vennlig hilsen,

Kjetil Lein
President

Egil Thømpson
Generalsekretær